

33 . Oarda | Comuna: Alba Iulia | Județ: Alba | Punct: Bulza - villa rustica de la Oarda-Bulza | Anul: 2020

Anul: 2020

Cod RAN: 1053.06

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Antichitate

Epoci: Hallstatt, La Tène, Epoca romană târzie

Tipuri sit: descoperire izolată

Categorii sit: Domestic, Agricultură și subzistență

Autori: Beatrice Ciută, Andreea Drăgan, Mariana Elena Egri, Iosif Vasile Ferencz, Aurel Rustoiu, Gabriel Tiberiu Rustoiu, Călin Șuteu, Adrian Căsălean, Gabriel-Dan Balteș, Valentin Georgescu, Tudor xxBorșanxx, Marina Musteață, Montana Pușcaș, Nica Ciubotaru, Diandra-Natalia Pall-Both

Instituții: Universitatea "1 Decembrie 1918", Alba Iulia, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, Universitatea "1 Decembrie 1918", Alba Iulia, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, Muzeul Banatului, Timișoara, Universitatea "1 Decembrie 1918", Alba Iulia, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Instiuție Nedefinită, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea de Vest, Timișoara

Raport

Situl arheologic este localizat în punctul Bulza, o terasă înaltă aflată pe partea dreaptă a confluenței pârâului cu același nume cu râul Sebeș, la aproximativ 2 km sud-vest de satul Oarda de Sus, care aparține municipiului Alba Iulia. Acesta a fost menționat pentru prima dată în literatura de specialitate în anul 2000, cu prilejul publicării rezultatelor unor periegeze. Villa rustica a fost ulterior identificată în anul 2013 cu ocazia efectuării unor fotografii aeriene în cadrul unui proiect multianual de identificare prin fotografie aeriană a siturilor din bazinul Mureșului mijlociu. Primele cercetări de teren noninvasive s-au desfășurat în anul 2018, când au fost identificate urmele unor clădiri și anexe care aparțin unei villa rustica de dimensiuni excepționale, precum și material arheologic aparținând primei și celei de-a doua epoci a fierului. Prima campanie de săpături arheologice sistematice s-a desfășurat în anul 2019, având ca țintă cercetarea sectorului sudic al clădirii principale A, precum și a sectorului vestic al anexei B.

Pentru campania anului 2020 trebuiau să fie continuate investigațiile din cele două clădiri amintite, dar și prelevarea de probe de sol din cele două horrea, realizarea unor analize interdisciplinare și investigarea sursei principale de apă a clădirilor. Cu toate acestea, restricțiile severe impuse de autoritățile europene, naționale și locale datorită pandemiei de Covid-19 au afectat organizarea campaniei arheologice din această vară. Prin urmare, campania restrânsă de cercetări arheologice s-a desfășurat în intervalul 13 – 20 octombrie 2020. În cadrul acestei campanii au fost efectuate sondaje arheologice, periegeze sistematice georeferențiate și alte investigații arheologice neinvazive în zona anexelor de producție ale villa-ei rustica, pentru completarea datelor obținute în campaniile anterioare. De asemenea, au fost recoltate probe pentru analize interdisciplinare de laborator și a fost finalizată integrarea GIS a sitului și realizarea unor modele 3D intermediare ale structurilor identificate.

Pe terasa înaltă a pârâului Bulza, la est de aria ocupată de villa rustica și anexele sale principale, a fost realizată o periegeză sistematică pe baza unui grid georeferențiat orientat nord – sud, în completarea gridului similar utilizat în campania 2018. Amplasamentul acestui nou grid a fost determinat de identificarea prin măsurători geofizice a unor structuri noi, aparținând unor presupuse cuptoare ceramice, pentru care era necesară atât încadrarea culturală, cât și cea cronologică. Materialul arheologic adus la suprafață de plug după arat (materiale de construcție din ceramică, gresie și calcar, bucăți de mortar, artefacte din ceramică, piatră, fier, sticlă, material osteologic, cărbune), a fost recoltat sistematic din fiecare careu și fâșie, apoi a

---

fost înregistrat într-o bază de date, iar în final a fost analizat statistic și tipo-cronologic. Pentru măsurarea frecvenței și densității materialului arheologic în aria țintă, au fost recoltate toate artefactele și ecofactele, fiind înregistrate în baza de date atât numărul de fragmente, cât și greutatea totală pentru fiecare categorie tipo-cronologică. De asemenea, au fost înregistrate informații statistice privind categoriile funcționale identificate. Analiza statistică, georeferențiată a tuturor materialelor arheologice recoltate a permis identificarea unor concentrări de materiale arheologice aparținând perioadei provinciale romane în două zone distincte aflate la est de villa rustica.

Astfel, la est de anexa B au fost identificate pe o suprafață relativ restrânsă zgură și fragmente de lupe din fier, un manșon din fier și un clește de fierărie fragmentar, un fragment de cute din gresie și mai multe fragmente ceramice aparținând veselei de bucătărie și de masă din perioada provincială romană. Toate aceste date sugerează prezența în zona respectivă a unui atelier de prelucrare a fierului care pare să fi aparținut villa-ei rustica, fiind probabil direct asociat cu anexa B din cadrul complexului agricol, aflată la mică distanță.

În același timp, la limita sud-estică a zonei investigate în acest an, unde măsurătorile geofizice au indicat prezența a două structuri rectangulare de mici dimensiuni, au fost recuperate o cantitate însemnată de materiale de construcție, mai multe fragmente ceramice aparținând unor vase de bucătărie și de masă din perioada provincială romană, dar și unor amfore, un fragment din buza unei cupe din sticlă, dar și o dală rectangulară din gresie care este similară celor identificate în cursul campaniei 2018 în zona anexei B.

Un alt obiectiv al campaniei 2020 a fost investigarea ariei din jurul posibilei surse principale de apă a villa-ei rustica, identificată în cursul unei periegheze efectuate în campania 2019. Pe baza datelor topografice a fost realizată o periegheză sistematică, pornind de la un grid georeferențiat constând din careuri de 10 x 10 m. Materialul arheologic recuperat include cărămizi și țigle romane fragmentare, mortar și piatră de râu legată cu mortar, un fragment de opaiț ceramic, două obiecte fragmentare din fier, precum și o serie de fragmente ceramice din perioada provincială romană. De asemenea, lângă izvor au fost observate câteva lespezi de calcar care formează un fel de trepte parțial îngropate.

Un obiectiv important a fost și continuarea investigațiilor interdisciplinare de laborator, care au fost inițiate în campania de anul trecut. Pentru anul 2020 au fost realizate: continuarea analizării probelor de sticlă recuperate din clădirea principală A; analizarea probelor de tencuială pictată recuperate din clădirea principală A și anexa B.

Campania arheologică a anului 2020 a adus o serie de informații științifice importante privind extensia spațială a ansamblului de clădiri și anexe care au aparținut villa-ei rustica de la Oarda-Bulza, existența unor structuri sau instalații pentru prelucrarea fierului, dar și prezența unei surse exterioare de alimentare cu apă la est de complexul agricol. De asemenea, analizele interdisciplinare de laborator au oferit informații relevante despre cele mai probabile surse de aprovizionare cu obiecte de podoabă din sticlă, dar și despre tehnicile constructive utilizate la ridicarea și decorarea clădirii principale.

Informații suplimentare online

[Raportul 6570 din cronica.cimec.ro](https://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapservet Cimec.ro](#)